
Revisionsrapport

Granskning av utlämnade lån

Botkyrka kommun

*Pernilla Fagerstedt
Anders Petersson*

Augusti 2011

2011-08-25

Anders Petersson
Projektledare

Jan Nilsson
Uppdragsansvarig

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande revisionell bedömning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Revisionsfråga och kontrollmål	2
2.3	Revisionsmetod	2
3	Granskningsresultat	3
4	Avstämning mot kontrollmål	4
5	Bedömning och rekommendationer	5
	Bilaga – Utlämnade lån	6

1 Sammanfattande revisionell bedömning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun har PwC genomfört en granskning avseende ändamålsenlighet och internkontroll vad gäller utlämnade lån.

Sammanfattningsvis är vår bedömning att rutinen kring utlämnade lån i huvudsak är ändamålsenlig och att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig.

Vår bedömning baseras på iakttagelser och bedömningar av kontrollmål som finns beskrivna och bedömda i avsnitt 4.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi att:

- Kommunen behöver fastställa beloppsgränser för beslut av utlämnade lån så att det tydligt framgår när beslut ska fattas i kommunfullmäktige respektive kommunstyrelse samt när beslut kan fattas på delegation.
- För samtliga utlämnade lån ska alltid ett skriftligt beslut finnas.
- Alla skuldebrev/reverser och pantbrev behöver scannas in i systemet 3 L Pro.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Nämndernas ansvar i arbetet med intern kontroll framgår av kommunallagen 6 kap 7 §: "Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt". En av revisorernas uppgifter enligt kommunallagen 9 kap 9 § är att "utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig".

Med tillräcklig intern kontroll avses i denna granskning att rutinerna kring utlämnade lån är tillräckliga och säkra.

Revisorerna har i sin analys av väsentlighet och risk identifierat behov av att granska rutinerna kring utlämnade lån.

2.2 Revisionsfråga och kontrollmål

Den övergripande revisionsfråga som ska besvaras med anledning av granskningen är:

Är rutinen kring utlämnade lån ändamålsenlig och karaktäriseras denna av en tillräcklig intern kontroll?

Granskningen syftar till att besvara följande kontrollmål:

- De utlämnade lån som finns i kommunen överensstämmer med fattade beslut.
- Underlag till utlämnade lån finns i form av reverser/skuldebrev/säkerheter.
- Registrering av utlämnade lån sker utan dröjsmål.
- Amorteringar sker och räntor betalas enligt revers/skuldebrev.
- De debiteringsregler som fastställts följs.
- Avstämning av de utlämnade lånen sker löpande.
- Rutiner för periodisering kring de utlämnade lånen finns.
- Reverser/skuldebrev förvaras säkert.

2.3 Revisionsmetod

Granskningen sker genom intervjuer med ansvariga tjänstemän, genom kartläggning och analys av styrdokument och rutinbeskrivningar samt verifieringar.

3 Granskningsresultat

Kommunen har totalt utlämnade lån om ca 1,9 miljarder som är fördelade på 33 st utlämnade lån. De beloppsmässigt största utlämnade lånen avser Södertörns Energi på ca 675 mnkr, Handelsbanken Finans AB på ca 786 mnkr (avser del av finansiering Söderenergis kraftvärmeverk tillsammans med andra kommuner) samt Botkyrka Kommunfastigheter AB på ca 417 mnkr. En sammanställning av kommunens utlämnade lån finns i Bilaga 1.

Det finns inte tydligt reglerat när beslut om utlämnade lån ska tas upp i kommunfullmäktige eller kommunstyrelse. Utlämnade lån och behörigheten att bevilja detta finns inte upptaget i någon delegationsordning.

I kommunen finns 9 st utlämnade lån som är sk VA-lån. Dessa lån uppgår totalt till ca 86 tkr och motpart är privatpersoner. Lånen uppstår i samband med anslutning till kommunalt vatten och avlopp.

Ansvarig handläggare aviserar lånen 4 ggr om året, dock styr lånevillkoren givetvis avisering av amorteringar och räntebetalningar. VA-lånen aviseras dock två gånger om året. I samband med delårsbokslut och bokslut ansvarar handläggare för periodiseringar i samband med de utlämnade lånen.

Kommunen har ett speciellt program för hantering av de utlämnade lånen som heter 3 L Pro. Av systemet framgår bl a konto i redovisningen, låne-id, låntagare, räntevillkor samt aktuell skuld. I systemet läggs information om lånen in löpande.

Om en låntagare har svårighet med amortering etc sker kontakt med ansvarig handläggare i kommunen. Detta är dock inget stort problem, men kan inträffa för vissa VA-lån.

Skuldebrev/reverser samt pantbrev avseende VA-lånen förvaras i brand- och stöldsäkert kassavalv. När lånen har blivit lösta (gäller VA-lån) skickas pantbreven som rekommenderat till respektive abonnent.

Kommunen har vissa utlämnade lån till föreningar men är numer relativt restriktiv att bevilja sådana. Kommunen ser borgen som ett bättre finansieringsalternativ.

Någon rutinbeskrivning vad gäller utlämnade lån finns inte, däremot har kommunen en finanspolicy som nyligen reviderats.

I samband med granskningen har stickprovskontroll skett av räntebetalningar och amorteringar för sex st utlämnade lån. Kontrollerna avser år 2010 och första halvåret 2011. Vid granskningen noterades inga avvikelser.

4 Avstämning mot kontrollmål

Nedan följer en avstämning gentemot tidigare formulerade kontrollmål utifrån det som framkommit i samband med granskningen:

Kontrollmål	Uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt
1. De utlämnade lån som finns i kommunen överensstämmer med fattade beslut.		X	
2. Underlag till utlämnade lån finns i form av reverser/skuldebrev/säkerheter.	X		
3. Registrering av utlämnade lån sker utan dröjsmål.	X		
4. Amorteringar sker och räntor betalas enligt revers/skuldebrev.	X		
5. De debiteringsregler som fastställts följs.	X		
6. Avstämning av de utlämnade lånen sker löpande.	X		
7. Rutiner för periodisering kring de utlämnade lånen finns.	X		
8. Reverser/skuldebrev förvaras säkert.	X		

Vår bedömning kring det första kontrollmålet baseras på att vi vid granskningstillfället inte erhållit fattade beslut vad gäller samtliga utlämnade lån. Utifrån vårt urval (utlämnade lån som överstiger 100 tkr, totalt 21 st) saknas beslut i ett fall.

Vad gäller det andra kontrollmålet fanns underlag i form av revers/skuldebrev i samtliga granskade fall.

Vad gäller det tredje kontrollmålet sker registrering löpande i systemet 3 L Pro.

Vad gäller det fjärde och femte kontrollmålet har utifrån vårt urval amorteringar och räntebetalningar skett enligt revers/skuldebrev.

För det sjätte kontrollmålet gäller att avstämning sker en gång varje kvartal.

Vad gäller det sjunde kontrollmålet sker uppbokning av upplupna ränteintäkter och kommande amorteringar i samband med delårsbokslut och bokslut.

Vår bedömning kring det åttonde kontrollmålet baseras på att skuldebrev/reverser förvaras i brand- och stöldsäkert kassavalv.

5 Bedömning och rekommendationer

Efter genomförd granskning bedömer vi att rutinen kring utlämnade lån i huvudsak är ändamålsenlig och att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig.

Vi rekommenderar dock att:

- Kommunen behöver fastställa beloppsgränser för beslut av utlämnade lån så att det tydligt framgår när beslut ska fattas i kommunfullmäktige respektive kommunstyrelse samt när beslut kan fattas på delegation.
- För samtliga utlämnade lån ska alltid ett skriftligt beslut finnas.
- Alla skuldebrev/reverser och pantbrev behöver scannas in i systemet 3 L Pro.

Bilaga – Utlämnade lån

Låntagare	Ränta	Skuldbelopp
BYGGN FÖREN HEIJMDAL	0	150 000 kr
BOTKYRKA KOMFASTIGH. AB	6	16 500 000 kr
HÅGELBYPARKEN	3,05	282 000 kr
BOTKYRKA KOMFASTIGH. AB	6	400 000 000 kr
HÅGELBYPARKEN	3,75	720 000 kr
HÅGELBYPARKEN	4,2	400 000 kr
UPPLEV BOTKYRKA	3,5	3 800 000 kr
SÖDERTÖRNS ENERGI AB	6	675 050 000 kr
VA-LÅN 1	2,5	4 500 kr
VA-LÅN 2	2,5	2 475 kr
VA-LÅN 3	2,5	4 500 kr
VA-LÅN 4	2,5	9 500 kr
VA-LÅN 5	2,5	5 000 kr
VA-LÅN 6	2,5	14 700 kr
VA-LÅN 7	2,5	14 700 kr
VA-LÅN 8	2,5	15 075 kr
VA-LÅN 9	2,5	15 075 kr
BOTKYRKA HEMBYGDSGILLE	0	20 600 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	228 662 322 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	133 891 358 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	153 860 734 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	44 780 609 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	57 778 849 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	81 133 534 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	56 947 925 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	14 643 003 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	1 267 310 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	20 382 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	13 264 031 kr
HANDELSBANKEN FINANS	2,4	376 662 kr
IFK TUMBA TENNISKLUBB	4	157 500 kr
BOTKYRKA KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET	0	8 000 000 kr
BOTKYRKA FLYGKLUBB	0	25 000 kr
Summa		1 891 817 344 kr